

هفتيوار سنتن پري اجتماع ۾ ٿيڻ
وارو سُنتن پريو بيان

نامحرمن سان ميل ميلاپ جو وبال

9-February-2017

أَلْحَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ ط
 أَمَّا بَعْدُ! فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ط بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

نامحرمن سان ميل ميلاپ جو وبال

أَلصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَعَلَىٰ إِلِكَ وَ أَصْحَابِكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ
 أَلصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَعَلَىٰ إِلِكَ وَ أَصْحَابِكَ يَا نُورَ اللَّهِ

نَوَيْتُ سُنَّتَ الْإِعْتِكَافِ

(يعني: مون سنتِ اعتكاف جي نيت ڪئي)

جڏهن به مسجد ۾ داخل ٿيو، ياد اچڻ تي نفلي اعتكاف جي نيت ڪري
 وٺو، جيستائين مسجد ۾ رهندؤ نفلي اعتكاف جو ثواب پڻ ملندو رهندو ۽
 ضمناً مسجد ۾ ڪاٺڻ پيئڻ به جائز ٿي ويندو.

دُرُودِ پَاڪِ جِي فَضِيلَتِ

نبين جي سالار، رسولن جي سردار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمانِ عاليشان
 آهي: ”جيڪو مون تي سو (100) ڀيرا دُرُودِ پَاڪِ پڙهندو، اللهُ عَزَّ وَجَلَّ ان جون سو
 (100) حاجتون پوريون فرمائيندو. اُن مان ٽيهه (30) دُنيا جون آهن ۽ ستر (70)
 آخِرَت جون.“ (ڪنز العمال، ڪتاب الاذڪار، باب في الصلاة عليه، جزء: ۱، ۲۵۵ / ۱، ۲۲۹، حديث: ۲۲۲۹)

تمهारा نام مُصِيبَتِ مِیں جِب لیا هُوگا
 همارا بَگِڑا هُوا کَامِ بِن گیا هُوگا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي پائرو! اسان ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان

پهريان سنيون سنيون نيتون ڪيون ٿا. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:

ذِيَّةُ الْمُوْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهِ. يعني مسلمان جي نيت ان جي عمل کان بهتر آهي. (المعجم

الكبير للطبراني، باب السين، سهل بن سعد الساعدي الحديث: 5942، ج 6، ص 185)

بہ مدني گل: 1 بنا سني نيت جي ڪنهن به نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.

2 جيتريون سنيون نيتون وڌيڪ، اوترو ثواب به وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نيتون

نگاهون جهڪائي انتهائي توجه سان بيان ٻڌندس ❁ تڪ لڳائي

ويهڻ بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ڳوڏا پيچي ويهندس

❁ ضرورت طور سوڙهو ٿي سرڪي پين جي لاءِ جاءِ ڪشادي ڪندس ❁

ڌڪو وغيره لڳو ته صبر ڪندس، گهورڻ، جهڙڪڻ ۽ اٽڪڻ کان بچندس ❁

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! اُذْكُرُوا اللَّهَ. تُوْبُوا اِلَى اللَّهِ! وغيره ٻڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ وارن

جي دل جوئي (يعني دلداري) جي لاءِ بلند آواز سان جواب ڏيندس ❁ بيان کان

پوءِ پاڻ اڳتي وڌي سلام، مُصافحو ۽ انفرادي ڪوشش ڪندس.

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

منا منا اسلامي ڀائرو! هر شخص هي ڳالهه ڄاڻيندو هوندو ته اسلام ۾

پردي کي نهايت اهميت حاصل آهي جيستائين مسلمان عورتن پردي کي

اختيار ڪيو مسلم معاشري گهڻي ترقي ڪئي پر جيئن جيئن مسلمانن جي

دلين مان پردي ۽ حياءَ جي اهميت نڪرندي وئي ته ان جو انجام هي ٿيو ته

معاشري ۾ بگاڙ پيدا ٿيندو ويو ۽ طرح طرح جون بُرائيون پيدا ٿيڻ لڳيون،

بد نگاهي عام ٿي وئي، فحاشي ۽ عُرياني وڌي وئي ۽ مجازي عشق ماڻهن

کي برباد ڪرڻ شروع ڪري ڇڏيو نيٺ معاشره تباهي جي ڪناري تائين

پهچي ويو، اڄ جي بيان ۾ اسان انهيءَ مُناسبت سان نصيحت جا مدني گل حاصل ڪنداسين. اچو! سڀ کان پهريان هڪ عبرت انگيز واقعو ٻڌون ٿا، جيئن

شيطان جو چار

حضرت سيدنا عبدالرحمن بن زياد رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: ”هڪ ڀيري حضرت سيدنا موسيٰ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ محفل ۾ تشریف فرما هئا ته شيطان سندن وت آيو، ان پنهنجي مٿي تي مختلف رنگن واري وڏي ٽوپي پاتل هئي، ابليس سندن ويجهو آيو ۽ رنگين ٽوپي لاهي سندن اڳيان رکي ڇڏي، پوءِ چوڻ لڳو: اي موسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)! اوهان تي سلامتي هجي.

حضرت سيدنا موسيٰ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ ان کان پڇيو: ”تون ڪير آهين؟“ ان چيو: ”مان ابليس (شيطان) آهيان.“ پاڻ هي ٻڌي فرمايائون: ”تون ابليس آهين، الله تعاليٰ تو کي سلامتي نه ڏئي بلڪ برباد ڪري، تون مون وت چو آيو آهين؟“ ان جواب ڏنو: ”الله عَزَّوَجَلَّ جي بارگاه ۾ اوهان جو مرتبو نهايت بلند ۽ برتر آهي، اوهان الله عَزَّوَجَلَّ جا برگزيده پيغمبر آهيو، مان ان ڪري اوهان جي بارگاه ۾ سلام عرض ڪرڻ آيو آهيان. پاڻ پڇيائون: ”هي مختلف رنگن واري ٽوپي ڇا آهي ۽ تو اها ڇو پاتي آهي؟“ ابليس جواب ڏنو: ”هي منهنجو چار آهي، مان ان جي ذريعي ماڻهن جي دلين کي شڪار ڪندو آهيان، انهن کي پنهنجي چار ۾ قسائيندو آهيان ۽ انهن تي حاوي ٿي ويندو آهيان.“ اهو ٻڌي پاڻ عَلَى نَبِيِّنا وَعَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ فرمايائون: ”ڪهڙي سبب تون نيڪ ماڻهن تي حاوي ٿي ويندو آهين؟“ شيطان چيو: ”جڏهن انسان (پنهنجي عملن تي) مغرور ٿي وڃي، پنهنجي نيڪين کي تمام وڌيڪ شمار ڪرڻ لڳي ۽ گناهن کي وساري ڇڏي ته مان ان تي غالب اچي ويندو آهيان ۽ ان کي مضبوطي سان پڪڙي وٺندو

آهيان. ”اي مُوسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَام) ! آئون اوهان کي تن (3) ڳالهين سان خبردار ڪيان ٿو،

(۱) ڪڏهن به ڪنهن اهڙي عورت سان تنهائي ۾ نه رهجو جيڪا اجنبيه (يعني غير محرم) هجي چوٽه جڏهن انسان ڪنهن غير محرم عورت سان گڏ هوندو آهي ته ان ٻنهي جي وچ ۾ ٽيون آئون هوندو آهيان ۽ انهن کي گناه ۾ مبتلا ڪري ڇڏيندو آهيان.

(۲) جڏهن به الله عَزَّ وَجَلَّ سان ڪو واعدو ڪيو ته ان کي ضرور پورو ڪيو، ۽ ان کي پورو ڪرڻ ۾ جلدي ڪيو چوٽه جڏهن به ڪو شخص الله عَزَّ وَجَلَّ سان واعدو ڪري ٿو ته مان ۽ منهنجا ساٿي ان کي وعدو پورو ڪرڻ کان روڪيندا آهيون. (۳) جڏهن به ڪنهن تي صدقو ڪرڻ جو ارادو ڪيو ته هڪدم ان تي عمل ڪيو چوٽه جڏهن به ڪو شخص اهڙو نڪ اِرادو ڪندو آهي ته مان ۽ منهنجا ساٿي ان کي ورغلائيندا آهيون ۽ ان کي ان نڪ عمل کان روڪيندا آهيون. ايترو چوڻ کان بعد شيطان مردود پاڻ عَلَيْهِ السَّلَام وٽان رُخصت ٿيو ۽ هو اهو چوندي وڃي رهيو هو: ”هائِ افسوس! موسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَام) منهنجي تنهي وارن کان واقف ٿي ويا، انهن جي ذريعي ئي ته مان ماڻهن کي ورغلائيندو آهيان، هاڻ موسيٰ (عَلَيْهِ السَّلَام) ته ماڻهن کي انهن ڳالهين سان آگاه ڪري ڇڏيندا.“

(عيون الحڪايات مترجم، ۱۹۲/۱، عيون الحڪايات، عربي ص ۱۲۳)

مَجْتَبَءٌ مِّنْ اٰيٰتِي لِيُنذِرَ لِقَوْمٍ يُحِبُّونَ
 رَهْمٰنِ مَسْتَوْبِعٍ مِّنْ اٰيٰتِي لِيُنذِرَ لِقَوْمٍ يُحِبُّونَ
 رَهْمٰنِ مَسْتَوْبِعٍ مِّنْ اٰيٰتِي لِيُنذِرَ لِقَوْمٍ يُحِبُّونَ

(وسائلِ بخشش، ص ۱۰۵)

صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰى مُحَمَّدٍ

صَلُّوْا عَلٰى الْحَبِيْبِ!

ٽيوشيطان هوندو آهي

منا منا اسلامي پائرو! ٻڌو اوهان ته شيطان مخلوق خدا کي جن هٿيارن سان پنهنجو شڪار بڻائيندو آهي انهن مان هڪ نامحرم عورتن سان گڏ تنهائي اختيار ڪرڻ به آهي ته جيڪڏهن ڪٿي مرد ۽ عورت اڪيلا هجن ته شيطان انهن کي گناهه جي طرف راغب ڪندو آهي. واقعي غير محرم سان حَلُوت (تنهائي) اختيار ڪرڻ گناهه جي دروازي کي کولي ڇڏيندو آهي خاتم

الرُّسُلِينَ، رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان عبرت نشان آهي: لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ ثَلَاثَهُمَا الشَّيْطَانُ ”جڏهن به ڪو شخص ڪنهن اجنبي عورت سان گڏ اڪيلاپ اختيار ڪندو آهي، انهن سان گڏ ٽيون شيطان ضرور هوندو آهي

(ترمذي، ڪتاب الفت، باب ماجاء في لزوم الجماعة، ٦٤/٤، حديث: ٢١٤٢)

مفسر شهير، حڪيم الامت، حضرت مفتي احمد يار خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ انهي حديث پاڪ جي تحت فرمائن ٿا: يعني جڏهن ڪو شخص اجنبي عورت سان گڏ اڪيلاپ ۾ هوندو آهي پلي اهي ڪيڏا به نيڪ هجن ۽ ڪنهن (نيڪ) مقصد لاءِ (ٽي) جمع ٿيا هجن (پر) شيطان پنهي کي برائي تي ضرور اڀاريندو آهي ۽ پنهي جي دلين ۾ ضرور هيجان (جوش) پيدا ڪندو آهي، خطرو آهي ته گناهه ۾ وجهي ڇڏي! انهي لاءِ اهڙي اڪيلاپي ۾ جمع ٿيڻ کان وڌيڪ احتياط ڪرڻ کپي گناهه جي سببن کان بچڻ به لازمي آهي، بخار روڪڻ جي لاءِ نزلي زڪام کي

روڪيو. (مرآة المناجیح، ٢١/٥ بتغير قليل)

حضرت علامه عبدالرؤف مناوي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: ”جڏهن ڪا عورت ڪنهن اجنبي مرد سان گڏ اڪيلاپ ۾ گڏ ٿيندي آهي ته شيطان جي لاءِ هي هڪ نفيس يعني زبردست موقعو هوندو آهي، هو انهن پنهي جي دلين ۾ خراب وسوسا وجهندو آهي، انهن جي شهوت (يعني بُري خواهش) کي پڙڪائيندو آهي،

حيا ڇڏي گناهن ۾ ملوث ٿيڻ جي ترغيب ڏيندو آهي. (فيض القدير، حرف الهمزة، ۳/ ۱۰۲، تحت الحديث

۲۷۹۵ ملخصاً)

ياد رکو! مرد کي پنهنجي چاچي جي ڌيءُ (سوت)، مامي جي ڌيءُ (ماروت)، ققيءَ جي ڌيءُ (ققات)، خالا جي ڌيءُ (ماسات) کان پردو آهي، انهن سڀ کي انگلش ۾ کزن (cousin) چوندا آهن، انهن سان تنهائي اختيار ڪرڻ، بي تڪلف (free) ٿيڻ ڪل مذاق وغيره ڪرڻ، بيحد خطرناڪ نتايج آڻي سگهن ٿا، اهڙي طرح ياد رکو! سالي، يابهي (ياچئي)، چاچي، ماميءَ کان به پردو آهي. انهن سان به تنهائي اختيار ڪرڻ، بي تڪلف هئڻ جي اجازت ناهي جيڪي ماڻهو ائين ڪن ٿا انهن سڀني کي الله **عَزَّوَجَلَّ** جي عذاب کان ڏکي وڃڻ گهرجي ته ڪٿي ائين نه ٿئي جو الله **عَزَّوَجَلَّ** جي ناراضي جي سبب دنيا ۽ آخرت تباهه ۽ برباد ٿي وڃي، پڻ هي به ياد رکو ته ڪنهن کي پيءُ، ڀاءُ يا زبان سان پُٽ بڻائي ڇڏڻ سان اهي حقيقي پيءُ، ڀاءُ يا پُٽ نه ٿا بڻجي سگهن. انهن سان ته نڪاح به درست آهي. اسان جي معاشرتي ۾ زبان سان چيل رشتن جو رواج عام آهي ڪو مرد ڪنهن کي ”ماءُ“ بڻائي ڇڏي ٿو، ڪا چوڪري ڪنهن کي ”ڀاءُ“ بڻائي ويني آهي ته ڪنهن خاتون ڪنهن کي ”پُٽ“ بڻايو آهي، ڪو ڪنهن جوان چوڪري جو زبان سان چيل چاچو آهي ته ڪو زبان سان چيل پيءُ ۽ پوءِ بي پردگيون، بي تڪلف ۽ مخلوط دعوتون (يعني اهڙيون دعوتون جنهن ۾ مرد ۽ عورت گڏ هوندا آهن انهن ۾ گناهن جو اهڙو سيلاب ايندو آهي جو **الْأَمَانُ وَالْحَفِيفُ**) صنفِ مخالف سان گڏ زباني رشتا قائم ڪرڻ وارن ۽ وارين کي الله کان ڊڄندو رهڻ گهرجي ڇو ته شيطان پهريان ٻڌائي وار ناهي ڪندو. حديثِ پاڪ ۾ اچي ٿو، ”دنيا ۽ عورتن کان بچو ڇو ته بني اسرائيل ۾ سڀ کان پهريون فتنو عورتن جي سبب اٿيو“

(صحيح مسلم، ص. 1465، حديث 2742)

منا منا اسلامي پائرو! واقعي شيطان جو چار ۽ شهوت جي وبال کان بچڻ

جي لاءِ اجنبِي مرد ۽ عورت جو هڪ ٻئي سان پردو ڪرڻ، حُلوت (اڪيلائپ) ۾ هرگز گڏ نه ٿيڻ ۽ بد نگاهي کان بچڻ يعني پنهنجي نگاهن جي حفاظت ڪرڻ نهايت ضروري آهي، چوٽه شهوت پهرين مرد ۽ عورت جي دل ۾ هڪٻئي جي قربت ئي جو شوق پيدا ڪندي آهي، قرب حاصل ٿيڻ کان پوءِ ڳالهه بولڻ جا سلسلا شروع ٿيندا آهن ۽ پوءِ اها ڳالهه بولڻ اڳتي پاڻ ۾ ڪل پوڳ ۽ بي تڪلفي جو رُوپ اختيار ڪندي آهي، جيڪڏهن پهرين عشق مجازي جو پوت مٿي تي سوار نه به ٿيو هجي يا پنهي مان ڪنهن هڪ ئي جي دل ۾ عشق پيدا ٿيو هجي، ۽ جهجڪ جي ڪري ان جو اظهار نه ڪيو ويو هجي، ته ان بي تڪلفي کان بعد ته عام طور عشق ٿي ٿي ويندو آهي ۽ ان جو اظهار به آساني سان ڪيو ويندو آهي ۽ پوءِ اهو هڪ طرفو عشق، ٻه طرفو ٿي ڪهڙين ڪهڙين آفتن ۽ گناهن ۾ مبتلا ڪندو آهي، ان جو هر عقلمند اندازو ڪري سگهي ٿو. اچو! عشق مجازي جي آفتن، مذمتن ۽ هلاڪتن جي باري ۾ شيخ طريقت، امير اهل سنت، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي ضيائي دامت بَرَڪاتُھُمُ الْعَالِيه جي تحرير ڪيل 616 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”نيڪي ڪي دعوت“ جي صفحي 40 کان 43 تائين مان ڪجهه اقتباس ٻڌون ٿا،

عشق مجازي جون تباه ڪاريون

شيخ طريقت، امير اهل سنت دامت بَرَڪاتُھُمُ الْعَالِيه عشق مجازي جون تباه ڪاريون بيان ڪندي فرمائن ٿا ته عشق مجازي جو اهڙو عجيب و غريب معاملو آهي عام طور جيڪو هڪ پيري ان جي وڪڙ ۾ اچي وڃي، ان جو ان مان بچي نڪرڻ ڏکيو هوندو آهي. اڄڪلهه عشق مجازي جي باهه تيزيءَ کان ڦهليلجي رهي آهي، هن جو سڀ کان وڏو سبب اڪثر مسلمانن ۾ اسلامي معلومات جي گهٽتائي ۽ ديني ماحول کان دوري آهي، انهيءَ ڪري هر پاسي گناهن جو

سيلاب اچي چڪو آهي! گناهن پريا چينلز، موبائل فون ۽ انٽرنيٽ وغيره ۾ عشقيہ فلمون ۽ فسقيہ ڊرامن کي ڏسي يا عشق بازين تي خبرون، ۽ ناولن، بازاري ماهنامن، ڊائجسٽن ۾ فرضي افسانن کي پڙهي يا ڪاليجن ۽ يونيورسٽين جي مخلوط (جتي چوڪرو چوڪري گڏ هجن اهڙن) ڪلاسن ۾ ويهي، يا نامحرم رشتيدارن سان ملي پاڻ ۾ بي تڪلفي واري راه تي هلڻ سان اڪثر نوجوانن کي ڪنهن نه ڪنهن سان عشق ٿي ويندو آهي، پهرين هڪ طرفو ٿيندو آهي پوءِ جڏهن فريق اول، فريق ثاني کي ٻڌائيندو آهي ته بعض اوقات ٻه طرفا ٿي ويندو آهي ۽ پوءِ عموماً گناهن ۽ نافرمانين جو طوفان اچي ويندو آهي، فون تي دل کولي بي شرمانه ڳالهيون بلڪ بي حجاب ملاقاتن جا سلسلا ٿيندا آهن، خطن ۽ تحفن جا تبادلا ٿيندا آهن، شادي جا خُفيه قول ۽ قرار ٿي ويندا آهن، جيڪڏهن گهر وارا ديوار بڻجن ته ڪڏهن ٻئي فرار ٿي ويندا آهن، ان کان پوءِ اخبار ۾ اشتهار چيپا آهن، خاندان جي عزت، آبرو سرِ عام نيلا ٿيندي آهي، ڪڏهن ”ڪورٽ ميرج“ جي ترڪيب ٺهندي آهي ته ڪڏهن مَعَاذَ اللَّهِ ائين ئي بنا نڪاح جي..... ۽ اهڙن بي رحم انسانن جي ناجائز ٻارن جا لاش ڪچري ڪنڊي (يعني گندگي جي ڍير) ۾ ملندا آهن، ۽ ائين به ٿيندو آهي جو ڀڄي نه سگهن ته خودڪشي جي راه ورتي ويندي آهي جنهن جون خبرون اخبار ۾ تقريباً روزانو شايع ٿينديون رهنديون آهن.

دیکھے ہیں یہ دن اپنی ہی غفلت کی بدولت سچ ہے کہ برے کام کا انجام برا ہے
 فریاد ہے اے کشتی اُمت کے نگہبان بیڑا یہ تباہی کے قریب آنے لگا ہے

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ!

عشق مجازي ۾ موبائل جو ڪردار

منا منا اسلامي پائرو! هن حقيقت کان انڪار ناهي ته موجوده دور ۾ تمام ئي گهڻيون اخلاقي معاشرتي برائين سان گڏوگڏ عشق مجازي کي فروغ ڏيڻ ۾ موبائل فون ۽ انٽرنيٽ انتهائي اهم ڪردار ادا ڪيو آهي. اڄ ڪلهه عموماً نوجوان نفساني خواهشات کي پورو ڪرڻ جي لاءِ ”ٽائيم پاس“ ڪرڻ جي آڙ ۾ ڪنهن نه ڪنهن غير محرم سان فون نمبر تي رابطو ڪري ڇڏيندا آهن پوءِ sms، واٽس اپ يا فيس بڪ وغيره جي ذريعي ان تعلق کي وڌيڪ وڌائيندا آهن. ايئن ڪجهه ئي عرصي ۾ اجنبيت ختم ٿي ويندي ۽ بي حياتي ۽ عشق مجازي جو نه ختم ٿيڻ وارو سلسلو شروع ٿي ويندو آهي.

موبائل هڪ ذهني ۽ نفسياتي بيماري

موبائل فون جتي نامحرم سان تعلقات قائم ڪرڻ ۽ حرام ڪمن ۾ مبتلا ٿيڻ جو سبب آهي. اتي ان جا ٻيا نقصانات به عام طور تي ڏسي سگهجن ٿا. موبائل فون ۽ انٽرنيٽ جي ذريعي اسان جا نوجوان پنهنجي تعليمي صلاحيت ۽ قابليت، پنهنجو وقت ۽ پيسه ضائع ڪرڻ سان باز ناهن ايندا. موبائل فون انسان جي جسم سان گڏ ان جي روح ۽ ذهن و دماغ کي به مختلف بيمارين ۾ مبتلا ڪري ڇڏيو آهي، انسان جو جسماني بيماري ۾ مبتلا ٿيڻ ايتري قدر پريشان ڪندڙ ناهي جيتري قدر ان جو روحاني، ذهني ۽ دماغي بيماري ۾ مبتلا ٿيڻ تشویشناڪ آهي ڇو ته روح جي بيماري انسان کي بد اخلاقي جي طرف وٺي ويندي آهي ۽ ذهن و دماغ جو مرض انسان کي هڪ عجيب ڪشمڪش ۽ بي چيني جهڙي ڪيفيت ۾ مبتلا ڪري ڇڏيندو آهي ۽ انسان جي روشن مستقبل تي ڪارا داغ لڳائي ڇڏيندو آهي. موبائل جي سبب بلد پريشر، دل جي دوري ۽ چڙچڙاپن جهڙيون بيماريون پهرين جي مقابلي ۾ وڌي رهيون آهن ۽ هي

چڙچڙاپن گهريلو ماحول جي لاءِ انتهائي نقصان جو سبب بڻجي رهيو آهي. زال مڙس ۾ جهڳڙا ٿي رهيا آهن ۽ خانداني نظام بري طرح سان متاثر ٿي رهيو آهي. هن وقت اها ئي موبائل فون روڊ ايڪسيڊنٽ جو سبب به بڻجي رهيو آهي، سخت قانون جي باوجود به ڪيترائي ماڻهو گاڏي هلائيندي وقت موبائل تي گفتگو ڪرڻ يا گانا باجا ٻڌڻ ۾ ايترا مصروف هوندا آهن جو پٺيان اچڻ وارين گاڏين جو هارن نه ٻڌڻ جي سبب سان خطرناڪ حادثن جو شڪار ٿي ويندا آهي.

نگاه جي اهميت

منا منا اسلامي پائرو! موبائل فون جي انهن نقصانات کان بچڻ جي لاءِ ضرورتاً سادو موبائل استعمال ڪريو ۽ ان جي ذريعي به فصول sms، يا نا محرمن سان ميل جول کان باز رهو، ايسيتائين جو ڪنهن اجنبيه عورت تي نظر پوي ته ان کي اڪيون ڦاڙي ڏسڻ جي بجاءِ فوراً نگاهون هيٺ جهڪايو، ڇو ته عموماً نامحرمن سان ميل جول ۽ تعلقات وڌائڻ جي ابتدا ئي بدنگاهي سان ٿيندي آهي جيڪڏهن پهرين ئي انهي دروازي کي بند ڪيو وڃي ته ان خرافات کان بچڻ آسان ٿي سگهي ٿو. مگر بد قسمتي سان اڄ ڪلھ اڪين جي حفاظت نه ٿي ڪئي وڃي ۽ انهن کي حرام ڏسڻ ۾ مصروف رکيو وڃي ٿو ياد رکو! اسان جو هي اڪيون الله عَزَّوَجَلَّ جي تمام وڏي نعمت آهي. ان جي ذريعي جتي اسان حلال شين کي ڏسي ڪري نيڪيون حاصل ڪري سگهون ٿا اتي ان جو غلط استعمال ڪندي عذاب جا حقدار به بڻجي سگهون ٿا. مثلاً جيڪڏهن فرمانبردار اولاد پنهنجي ماءُ کي محبت پري نظر سان ڏٺو ته هڪ مقبول حج جو ثواب ماڻيندو ۽ جيڪڏهن ڪنهن غير محرم کي شهوت سان ڏٺو ته عذاب نار جو حقدار بڻجندو ڇو ته غير محرم کي ڏسڻ اڪين جو زنا آهي. جيئن ته

حضرت سيّدنا عبدالله بن مسعود رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان مروِي آهي ته تاجدار رسالت، شهنشاه نُبُوت صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمانِ عبرت نشان آهي:

”الْعَيْنَانِ تَزْنِيَانِ“ اڪيون به بدڪاري ڪنديون آهن (مسند احمد، ج. 2، ص. 84، حديث 3912)

۽ حضرت سيّدنا ابو هريره رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان روايت آهي ته ”زَنَا الْعَيْنَيْنِ النَّظْرُ“ اڪين جي بدڪاري ڏسڻ آهي . (ابو داؤد، ج. 2، ص. 358، حديث 2152)

اڪين ۾ باهه پري ويندي

حجة الاسلام حضرت سيّدنا امام محمد بن محمد غزالي رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: جيڪو شخص پنهنجي نظر کي روڪڻ تي قدرت نٿو رکي اهو پنهنجي شرم گاهه جي به حفاظت نه ٿو ڪري سگهي . (احياء العلوم، ج. 3، ص. 125)

حضرت سيّدنا علاء بن زياد رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ فرمائن ٿا: ”لَا تَتَّبِعْ بَصْرَكَ رِذَاءَ الْمَرْأَةِ فَإِنَّ النَّظْرَ يَجْعَلُ فِي الْقَلْبِ شَهْوَةً“ پنهنجي نظر کي عورت جي چادر تي به نه وجهو ڇو ته نظر دل ۾ شهوت پيدا ڪري ٿي . (حلية الاوليا، ج. 2، ص. 277، رقم. 2217)

باهه جي سرائي

حضرت سيّدنا علامه ابو الفرج عبدالرحمن بن جوزي رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ نقل ڪن ٿا: عورت جي محاسن (يعني حسن و جمال) کي ڏسڻ ابليس جي تيرن مان زهر ۾ ٻڌل هڪ تير آهي، جنهن نامحرم کان اک جي حفاظت نه ڪئي ان جي اک ۾ بروز قيامت باهه جي سرائي ڦيري ويندي . (بحر الدموع، ص. 171)

منا منا اسلامي پائرو! غور ڪريو! سرمو لڳائيندي اسان جا هٿ ڏڪندا آهن، جيڪڏهن سرمي جي سرائي اک ۾ هلڪي به ٽڪرائجي يا سرمو ٿورو تيز هجي ته اسان جون رڙيون نڪري وينديون آهن، جڏهن اسان کي سرمي جي معمولي سرائي تڙپائي ڇڏيندي آهي ته بدنگاهي جي سبب جيڪڏهن الله

عَزَّوَجَلَّ ناراض ٿي وڃي ۽ اسان جي اک ۾ باهه جي سرائي ڦيري وڃي ته اسان جو ڇا ٿيندو. بد قسمتي اڄ ڪلهه ماڻهو بدنگاهي جا ايتري قدر عادي ٿي چڪا آهن جو معاذ الله ٿر معاذ الله جيسيتائين غير محرم کي تڪيندانا هنن انهن کي چين ناهي ايندو، اهي پنهنجي هن مذموم (گهٽيا) مقصد جي حاصل ڪرڻ جي خاطر بازارن، شاپنگ سينٽرن، تفريح گاهن، الغرض جتي جتي بي پرده عورتن جو مجموعو هوندو آهي اتي گهمندي ڦرنديا، بدنگاهي ڪندا ۽ پنهنجي دنيا ۽ آخرت جي بربادي جو سامان ڪندا آهن. جيئن ته حجة الاسلام حضرت سيدنا امام محمد غزالي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ مِنْهَاجِ الْعَابِدِينَ ۾ فرمائن ٿا: حضرت سيدنا عيسيٰ عَلِي نَبِيِّنَا وَ عَلَيْهِ السَّلَامُ کان منقول آهي ته پاڻ کي بدنگاهي کان بچايو ڇو ته بدنگاهي دل ۾ شهوت جو بچ پوکيندي آهي، پوءِ شهوت بدنگاهي ڪرڻ واري کي فتني ۾ مبتلا ڪري ڇڏيندي آهي. (منهاج العابدین، ص. 92)

ڪامل مؤمن جي پهچان

منا منا اسلامي ڀائرو! معلوم ٿيو ته بدنگاهي انسان کي دنيا ۽ آخرت ۾ ڪٿي جو نه ٿي ڇڏي. ان جو سبب سان ٻانهو الله عَزَّوَجَلَّ جي نافرمانين ۾ وڏي ويندو آهي. هر وقت ان جي دل ۽ دماغ ۾ شيطان سمايل هوندو آهي، عجيب بي سکوني جو عالم ان تي طاري رهندو آهي، نفساني خواهشات ۽ خيالات ان تي غالب رهندا آهن، نفس جي تسڪين جي لاءِ اهو وڌيڪ هلاڪت وارن گناهن ۾ مبتلا ٿي ويندو آهي مثلاً بدڪاري وغيره کان علاوه پنهنجي هٿن سان پنهنجي جواني برباد ڪرڻ سان به گريز ناهي ڪندو. بدنگاهي ڪرڻ واري کي جيڪڏهن خبر پئجي وڃي ته ڪو غير مرد ان جي ماءُ، پيٽ، زال يا ڌيءُ کي بري نظر سان ڏسي رهيو آهي ته ان جي غيرت کي جوش ايندو آهي ۽ ڪاوڙ ۾ اچي ڪري ڏسڻ واري کي اهڙو ٻڌائيندو ڪڏهن مارڻ تي به لهي ايندو آهي، پر اهو پاڻ بدنگاهي ڪندو آهي ته ان ڳالهه کي ڇو وساري ڇڏيندو

آهي ته جنهن کي اهو ڏسي رهيو آهي اها به ته ڪنهن جي ماءُ، ڪنهن جي پيٽ يا ڪنهن جي زال يا ڌيءَ آهي.

عورتن جو پردو

منا مٿا اسلامي پائرو! اسان کي پاڻ به پنهنجي نگاهن جي حفاظت ڪرڻ گهرجي پنهنجي گهر جي عورتن کي به اسلامي حڪم مطابق پردي جي تاڪيد ڪرڻ گهرجي، عورتن جي لاءِ پردو تمام ضروري آهي ۽ بي پردگي بعض اوقات گهڻي ئي نقصان ده ثابت ٿيندي آهي، اسان جي معاشري ۾ بي حيائي ۽ فتني فسادن جو هڪ اهم سبب بي پردگي جي نحوست آهي، بعض بد نصيب آزاد خيال عورتون پردي کي قيد ۽ پابندي سمجهنديون آهن ۽ پردي ڪرڻ کي مَعَاذَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ وڏو عيب سمجهنديون آهن اهڙن ماڻهن کي خبر هئڻ گهرجي ته پردو زحمت ناهي بلڪ رحمت آهي، پردو ته عورتن جي عزت جي حفاظت ڪندو آهي ڄڻ ته پردو عورت جي لاءِ ڍال آهي ۽ هڪ مسلمان جي لاءِ ته اها ڳالهه ڪافي آهي ته پردي جو حڪم اسان جو رب **عَزَّوَجَلَّ** فرمايو آهي: جيئن

سپيارو 22 سُورَةُ الْأَحْزَابِ جي آيت نمبر 59 ۾ ارشاد آهي:

ترجمو ڪنز الایمان: اي نبي! پنهنجي بيبيين ۽ صاحبزادين ۽ مسلمانن جي عورتن کي فرماءُ ته پنهنجي چادرن جو هڪ حصو پنهنجي منهن تي رکڻ.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ

وَأَسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ

مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ^ط

سپيارو 18 سُورَةُ التُّورِ جي آيت نمبر 31 ۾ ارشاد آهي:

وَلَا يُبْدِيْنَ زَيْنَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ
لِيُضْرِبْنَ بِخُمْرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ

ترجموڪنزالايمان: ۽ پنهنجو سينگار نه
ڏيکارين مگر جيترو پاڻ ظاهر هجي ۽
جڳائي ته پنهنجي گريبانن کي رڻو اوڙهي
رکن،

پر افسوس صد افسوس! اسان جي معاشري ۾ خواتين هڪ ته پاڻ ڀرڻو نه
ڪنديون آهن ۽ جيڪي خوش نصيب اسلامي پيڻيون هن قرآني حڪم تي
عمل ڪنديون آهن انهن کي ”ملائق“ چئي مذاق اڏايو ويندو آهي، ڪڏهن (ڪا
اسلامي پيڻ) عورتن جي ڪنهن تقريب ۾ مدني برقعو پائي وڃي!!! ته * ۽
ڪا چوندي آهي: اڙي! هي ڇا پائي رکيو اٿئي، لاه هن کي! * ڪا چوندي
آهي بس اسان کي معلوم ٿي ويو ته تون وڏي پرديدار آهين، هاڻي ڇڏ به ڪڍي
اهو ڀرڻو وغيره! * ڪا چوندي آهي، دنيا تمام ترقي ڪري چڪي آهي ۽ تو
ڇا هي دقيانوسي انداز اپنائي رکيو آهي (مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ). اهڙي طرح جي دل
ڏکائيندڙ ڳالهين سان شرعي ڀرڻو ڪرڻ واريءَ جي دل ڀڄي پُري چڪنا چور ٿي
ويندي آهي، جيتوڻيڪ واقعي انتهائي نازڪ حالات آهن، شرعي ڀرڻو ڪرڻ
واري اسلامي پيڻ سخت آزمائش ۾ مبتلا رهندي آهي پر همت نه هارڻ گهرجي.
مذاق اڏائڻ يا اعتراض ڪرڻ وارين سان زوردار بحث شروع ڪرڻ يا ڪاوڙ ۾
اچي وڙهي پوڻ سخت نقصانڪار آهي جو ان طرح مسئلو حل ٿيڻ بدران
وڌيڪ الجهي سگهي ٿو.

اهڙي موقعي تي هي ياد ڪري پنهنجي دل کي تسلي ڏيڻ گهرجي ته
جيستائين تاجدار رسالت صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن عام اعلانِ نبوت نه فرمايو هو،
ان وقت تائين بدبخت ڪافر پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي احترام جي نظر
سان ڏسندا هئا ۽ پاڻ ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کي امين ۽ صادق جي لقب

سان ياد ڪندا هئا. پاڻ ڪريم ﷺ جن جيئن ئي علي الاعلان اسلام کي عام ڪرڻ شروع ڪيو ته اهي ئي بدبخت ڪافر طرح طرح سان ستائڻ، ٺٺول ڪرڻ ۽ گاريون ڏيڻ لڳا، صرف اهو ئي نه بلڪ جاني دشمن ٿي ويا پر قربان وڃون! سرڪار نامدار، اُمت جي غمخوار ﷺ جي ڪم جو پاڻ ﷺ جن بلڪل همت نه هاري، هميشه صبر کان ئي ڪم ورتائون. هاڻي اسلامي پيڻ صبر ڪندي غور ڪري ته آئون جيستائين فيشن ايبيل ۽ بي پرده هيس منهنجو ڪوبه مذاق نه اڏائيندو هو، جيئن ئي مون شرعي پردو اپنائيو، ستائڻ لڳيس. الله ﷻ جو شڪر آهي ته مون کان ظلم تي صبر ڪرڻ جي سنت ادا ٿي رهي آهي. اسلامي پيڻن کي گهرجي ته ڪهڙو ئي صدمو پهچي صبر جو دامن هٿ مان نه ڇڏيو، بنا شرعي اجازت جي هرگز زبان مان ڪجهه نه ڳالهايون. حديثِ قدسي ۾ آهي ته الله ﷻ فرمائي ٿو: ”اي ابن آدم! جيڪڏهن تون اول صدمي جي وقت صبر ڪرين ۽ ثواب جو طلبگار ٿين ته آئون تنهنجي لاءِ جنت کانسواءِ ڪنهن ثواب تي راضي ناهيان.“

(ابن ماجه، باب ماجاء في الصبر علي المعصية، ۲/۲۶۶، حديث: ۱۵۹۷)

بلا حساب هو جنت میں داخله يارب
پڙوس خلد میں سرور کا هوعطا يارب

(وسائل بخشش، ص ۸۴)

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پردو۽ حجاب چا آهي؟

منا منا اسلامي پائرو! عورتن جي حجاب جي متعلق ۾ حضرت سيدنا امام ابن حجر عسقلاني رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: عورتن جي حجاب مان مُراد هي آهي (يعني اهي اهڙي طرح پردو ڪن) جو مرد انهن کي ڪنهن طرح ڏسي نه

سگهن. (فتح الباري، كتاب التفسير، باب قوله (وَلَوْلَا اِذْ سَبَعْتُمْوهَ قُلْتُمْ) ۳۹۰/۹، تحت الحديث: ۴۷۵۰)

عورت اجنبی مرد جي لاءِ مٿي کان پيرن تائين پردي لائق (يعني لڪائڻ جي شيءِ) آهي (مرآة المناجیح، پردي ڪے احڪام، پهلي فصل، ۱۳/۵) ۽ لڪايو انهيءَ شيءِ کي ويندو آهي جنهن کي غير جي نگاهن کان بچائڻ مقصود هوندو آهي ۽ غير مان مُراد ڪير آهي؟ ان جي باري ۾ الله عَزَّ وَجَلَّ جي پياري حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن ارشاد فرمايو آهي: عورت پردي ۾ رهڻ جي شيءِ آهي، فَإِذَا خَرَجَتْ اسْتَشْرَفَهَا الشَّيْطَانُ. يعني جڏهن اها ٻاهر نڪرندي آهي ته شيطان ان کي نگاه ڪڍي ڪڍي ڏسندو آهي.

(ترمذي، كتاب الرضاع، ۱۸-۳۹۲/۲، باب، حديث: ۱۱۷۶)

مفسر شهير، حڪيم الامت مفتي احمد يار خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ هن حديثِ پاڪ جي شرح ۾ فرمائن ٿا ته اسْتَشْرَفَ جي معنيٰ آهي ”ڪنهن شيءِ کي غور سان ڏسڻ“ يا ان جي معنيٰ آهي ”ماڻهن جي نگاهن ۾ چڱو ڪرڻ ته جيئن ماڻهو ان کي غور سان ڏسن“ يعني عورت جڏهن بي پرده هوندي آهي ته شيطان ماڻهن جي نگاه ۾ ان کي سهڻو رکندو آهي ته اهي هروپيرو ان کي تڪندا آهن، مشهور چوڻي آهي ته پرائي عورت ۽ پنهنجي اولاد سني لڳندي آهي ۽ پرايو مال ۽ پنهنجو عقل وڌيڪ معلوم ٿيندو آهي. (مرآة المناجیح، پردي ڪے احڪام، دوسري فصل، ۱۷/۵)

کريں اسلامي بهنیں شرعی پردہ
عطا ان کو حيا شاهِ اُممِ هو

(وسائلِ بخشش، ص ۳۱۳)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!
صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پردو صرف عورتن جي لاءِ ئي چيو؟

منا منا اسلامي پائرو! اسلام يقيناً اهڙو پاڪ مذهب آهي جيڪو عورت جي

عزت ۽ عصمت (پاڪ دامني) جو محافظ آهي جڏهن ته ان کي گهر ۾ رهڻ جو حڪم ڏنو آهي ته جيئن گهر ۾ رهندي چڱي نموني گهر جا ڪم ڪري، پنهنجي مڙس جي حقن ۽ ٻارن جي سني پرورش ڪري ۽ پنهنجي عفت ۽ عصمت (عزت و پاڪ دامني) جي حفاظت ڪري سگهي. عورت جو پنهنجي گهر ۾ رهڻ ڪيتري قدر اهميت جو حامل ۽ ڪهڙن ڪهڙن فائدين جو ضامن آهي اچو هن باري ۾ دعوتِ اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبه المدينه جي شايع ٿيل 170 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”اسلامي زندگي“ صفحي 105 تان ڪجهه مدني گل ٻڌون ٿا.

(1) عورت گهر جي دولت آهي ۽ دولت کي لڪائي گهر ۾ رکيو ويندو آهي، هر هڪ کي ڏيکارڻ سان خطرو آهي ته ڪوئي چوري ڪري وٺي. اهڙي طرح عورت کي لڪائڻ ۽ غيرن کي نه ڏيکارڻ ضروري آهي.

(2) عورت گهر ۾ اهڙي آهي جيئن باغيچي ۾ گل ۽ گل باغيچي ۾ ڀڙي سر سبز رهي ٿو، جيڪڏهن پتي ٻاهر آندو ويو ته ڪو مائجي ويندو. اهڙي طرح عورت جو باغيچو ان جو گهر ۽ ان جا ٻار ٻچا آهن، ان کي بلاوجہ ٻاهر نه آڻيو نه ته ڪو مائجي ويندي. عورت جي دل نهايت نازڪ آهي، نهايت جلد هر طرح جو اثر قبول ڪندي آهي، ان ڪري انهن کي نازڪ شيشيون فرمايو ويو.

(3) اسان وٽ پڻ عورت کي صنفِ نازڪ چون ٿا ۽ نازڪ شين کي پٿرن کان پري رکبو آهي ته جيئن ٽٽي نه وڃن. غيرن جي نگاهون ان جي لاءِ مضبوط پٿر آهن، ان ڪري ان کي غيرن کان بچايو.

(4) عورت پنهنجي مڙس ۽ پنهنجي پيءُ ڏاڏي بلڪ سڄي خاندان جي عزت ۽ آبرو آهي ۽ ان جو مثال سفيد ڪپڙي وانگر آهي، سفيد ڪپڙي تي معمولي داغ ڊپو پري کان چمڪندو آهي ۽ غيرن جون نگاهون ان جي لاءِ هڪ بدئما

داغ آهن، ان ڪري ان کي انهن داغن کان پري رکو.

(5) عورت جي سڀ کان وڏي تعريف هي آهي ته ان جي نگاه پنهنجي مڙس جي علاوہ ڪنهن تي نه هجي، جيڪڏهن ان جي نگاه ۾ ڪجهه مرد اچي ويا ته ائين سمجهو ته عورت پنهنجو جوهر وڃائي چڪي، پوءِ ان جي دل پنهنجي گهر ٻار ۾ نه لڳندي جنهن سبب هي گهر آخر تباھ ٿي ويندو.

منا منا اسلامي ڀائرو! اوهان ملاحظہ فرمايو ته عورتن جو پردي ۾ رهڻ ڪيتري قدر ضروري آهي چو ته حالات ڏينهن ڏينهن نازڪ ٿيندا پيا وڃن ان ڪري اجا به وڌيڪ احتياط جي حاجت آهي تنهنڪري اسان کي به گهرجي ته اسان پنهنجي گهر جي خواتين کي محبت ۽ شفقت سان سمجهايون، انهن کي پردي جي اهميت ۽ پردي نه ڪرڻ جا نقصان ٻڌائي انهن کي پردي جو پابند بڻايون. بعض اهي اسلامي پيڙهن جيڪي ڪنهن معاشرتي مجبوري جي سبب گهر کان ٻاهر خاص ڪري ڪنهن سفر تي نڪرڻو پوي ٿو ته پردي جو اهتمام نٿيون ڪن، بلڪ پنهنجي بي پردگي جو عذر ائين بيان ڪنديون آهن ته اسان جي لاءِ ائين ممڪن ناهي. اهڙين تمام اسلامي پيڙهن کي سمجهائڻ جي لاءِ حضرت سيدتنا ام حڪيم رضى الله تعالى عنها جي اها حڪايت ئي ڪافي آهي. جيئن،

مشقت جي باوجود پردون ڇڏيو

حضرت سيدنا عبدالله بن زبير رضى الله تعالى عنه کان مروِي آهي ته فتح مڪه جي موقعي تي جڏهن اسلام جي دشمن ابو جهل جي پٽ حضرت سيدنا عڪرم رضى الله تعالى عنه جي گهرواريءَ حضرت سيدتنا ام حڪيم بنت حارث رضى الله تعالى عنها اسلام قبول ڪيو ته بارگاہ رسالت ۾ عرض ڪيائين: اي الله عزوجل جا رسول صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ! عِڪْرَمَ (جيڪي اجا تائين مسلمان نه ٿيا هئا) يمن ڏانهن ڀڄي

ويا آهن ۽ هو هن ڳالهه سبب خوف زده آهن ته اوهان انهن کي قتل ڪري ڇڏيندؤ، تنهنڪري انهن کي امان عطا فرمايو. پوءِ پاڻ ڪريم ﷺ انهن جي درخواست قبول ڪندي عڪرمه کي امان ڏئي ڇڏي. پوءِ حضرت سيدنا امير حڪيم رضى الله تعالى عنها عڪرمه جي ڳولها ۾ باپردہ نڪتيون ۽ آخر تهامه جي ساحل تي پهتيون. هوڏانهن عڪرمه به انهيءَ ساحل تي پهچي بيٺي ٿي ۽ چڙهيا ته ڪشتي لڏڻ لڳي، ڪشتي واري چيو: اخلاص سان رب کي ياد ڪيو. عڪرمه چيو: مان ڪهڙا لفظ چوان؟ ان چيو: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ جئوا! ته هن چيو: هن ڪلمي جي ڪري ته مان هتي تائين پهتو آهيان، بس توهان مون کي هتي ئي لاهي ڇڏيو. ايتري ۾ حضرت سيدنا امير حڪيم رضى الله تعالى عنها اوهان کي ڏسي ورتو ۽ ان کي چوڻ لڳيون: اي منهنجي چاچي جا پٽ! مان هڪ اهڙي عظيم هستي وٽان اڃان پئي جيڪي نهايت گهڻا رحم دل ۽ احسان فرمائڻ وارا آهن، هو ماڻهن ۾ سڀ کان افضل آهن. تنهنڪري پاڻ کي هلاڪت ۾ نه وجهو! سندن رضى الله تعالى عنها جي زور ڀرڻ تي عڪرمه رُڪي ويا، پوءِ پاڻ رضى الله تعالى عنها انهن کي امان جو يقين ڏياريندي واپسي جي لاءِ آماده ڪري ورتو، ان کان پوءِ ٻئي مک مڪرمه زانها الله شرفاً و تعظيماً موتي آيا ۽ ائين حضرت سيدنا امير حڪيم رضى الله تعالى عنها پنهنجي مڙس حضرت سيدنا عڪرمه رضى الله تعالى عنه سان گڏ باپردہ بارگاه نبوت ۾ حاضر ٿيون ته انهن امان جو يقين ڪرائڻ کان بعد اسلام قبول ڪري ورتو.

(ڪنز العمال، ڪتاب الفضائل، فضائل الصحابة، عڪرمه رضى الله عنه، ۷/ ۲۳۲، حديث: ۳۷۱۶)

منا منا اسلامي ڀائرو! هن حڪايت ۾ اسان سڀني جي لاءِ تمام گهڻا مدني گل موجود آهن ۽ تن مان سڀ کان اهم مدني گل هي آهي ته حضرت سيدنا امير حڪيم رضى الله تعالى عنها اسلام آڻڻ کان بعد پنهنجي مڙس کي به اسلام جي حَقانيت واري چانو ۾ آڻڻ جي لاءِ ايتري قدر ڊگهو سفر ڪيو پر اسلامي تعليمات تي عمل ڪنهن به موقعي تي نه ڇڏيو ۽ دشوار سفر ۾ به باپردہ رهيو. ائين نيٺ

سندن پنهنجي گهر کي اسلام جو مرڪز بنائڻ جي سوچ رنگ لائو ۽ سندن مٿس به اسلام جي رنگ ۾ رنگجي ويا. پنهنجن گهرن کي مَدَنِي ماحول وارو بنائڻ جي لاءِ جيڪڏهن اوهان کي به مُشڪلاتن کي منهن ڏيڻو پوي ته بُزرگانِ دين جي ڦربانين ۽ انهن جي راه ۾ ايندڙ مُشڪلاتن کي ياد ڪريو ۽ ياد رکو ته ان پرخطر راه تي هلڻ وڌي ڍل گُردِي جو ڪم آهي. سڄي وفا ته اها آهي ته جڏهن پاڻ مَدَنِي ماحول جي برڪتن سان فيضياب ٿيون ته پنهنجي ٻين گهر وارن کي به تبليغِ قرآن ۽ سنّت جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوتِ اسلامي جي مَدَنِي ماحول جي مُعطر ۽ مشڪ بار فضائن کان پري نه رهڻ ڏيون. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ دعوتِ اسلامي ڏينهن رات چوڻ تي ترقي جي راه تي گامزن آهي ۽ ڪم وڌيڪ 103 شعبا وجود ۾ اچي چڪا آهن اچو! مان اوهان جي سامهون انهن شعبن مان هڪ نهايت اهم شعبو ”المدينه لائبريري“ جو تعارف پيش ڪيان ٿو.

مجلس المدينه لائبريري جو تعارف

منا منا اسلامي ڀائرو! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ تبليغِ قرآن جي عالمگير غير سياسي تحريڪ دعوتِ اسلامي سُنّتن جي خدمت 100 کان وڌيڪ شعبن ۾ مدني ڪم ڪري رهي آهي. آسان انداز ۾ علمِ دين جي روشني ڦهلائڻ ۽ ماڻهن کي اسلامي تعليمات سان رُوشناس ڪرائڻ جي لاءِ انهن شعبن مان هڪ شعبو ”المدينه لائبريري“ به قائم ڪيو ويو آهي. جنهن ۾ مطالعي جي لاءِ خوشگوار ماحول، آڊيو، ويڊيو بيان ۽ مدني مذاڪرا ٻڌڻ ۽ مَدَنِي چينل ڏسڻ جي لاءِ ڪمپيوٽر وغيره جي ترڪيب بڻائي ويندي آهي. المدينه لائبريري ۾ مُختلف موضوعن تي مُشتمل شيخ طريقت، اميرِ اهلِ سنّت، دَامَتْ بَرَڪَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ، عُلَمَاءِ اهلِ سنّت مَكَّةَهِمُ اللهُ تَعَالَى ۽ المدينه العلميه جا ڪتاب ۽ رسالا ۽ VCDs، CDs ميموري ڪارڊز وغيره رکڻ جي مجلس جي طرفان طئي ٿيل نظام جي مطابق رکڻ جي ترغيب

ڏياري ويندي آهي. اسان به هن سهولت مان فائدو کڻندي علم دين جي برڪتن کان مالا مال ٿي سگهون ٿا.

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ
صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

ٻارهن مدني ڪمن مان هڪ مدني ڪم ”چوڪ درس“

منا منا اسلامي ڀائرو! اوهان به گناهن کان بچڻ، فڪرِ آخرت جي لاءِ تڙپڻ ۽ سُنتن تي عمل جو جذبو ماڻڻ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جي مدني ماحول سان وابسته ٿي نيڪي جي ڪمن ۾ ترقيءَ جي لاءِ ذيلي حلقي جي 12 مدني ڪمن ۾ وڌ کان وڌ حصو وٺو. ذيلي حلقي جي ٻارهن مدني ڪمن مان هڪ مدني ڪم چوڪ درس به آهي. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ چوڪ درس گهڻي جي ڪندڙ، مارڪيٽ يا ڪنهن بارونق هنڌ تي مُسلمانن کي بُرائين کان بچائڻ، نيڪين ۾ رُعبت وڌائڻ، نمازن جي پابندي جو ذهن بنائڻ سان گڏوگڏ علمِ دين جون گهڻيون ڳالهيون پهچائڻ جو ذريعو آهي ۽ ماڻهن تائين علمِ دين جون ڳالهيون پهچائڻ اجر ۽ ثواب جو ڪم آهي.

فرمانِ مُصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آهي جيڪو شخص منهنجي اُمت تائين ڪا اسلامي ڳالهه پهچائي ته جيئن ان سان سُنّت قائم ڪئي وڃي يا ان سان بد مذهبي دور ڪئي وڃي ته اهو جنتي آهي. (حِلْيَةُ الْأَوْلِيَاءِ ج ۱۰ ص ۲۵ حديث ۱۴۳۶۶) هڪ ٻي حديثِ پاڪ ۾ آهي: ”اللَّهُ تَعَالَى ان شخص کي با روتق ۽ شاداب رکي جيڪو منهنجي حديث کي ٻڌي، ياد رکي ۽ ٻين تائين پهچائي.“

(سُنَنِ تِرْمِذِي ج ۲ ص ۲۹۸ حديث ۲۶۶۵)

منا منا اسلامي ڀائرو! چوڪ درس جون وڏيون برڪتون آهن بعض اوقات چوڪ درس ۾ شرڪت جي برڪت سان ماڻهن جي زندگي ۾ اهڙو مدني انقلاب

برپا ٿي ويندو آهي جو اهي پنهنجي گناهن پري زندگي کان توبه ڪري نيڪين جي راه تي گامزن ٿي ويندا آهن اچو انهيءَ باري ۾ هڪ مدني بهار ٻڌون ٿا.

اڪيلو درس ڏيڻ جي برڪت

لائنز ايريا (باب المدينه ڪراچي) جي اسلامي پيءُ ڪجهه هن طرح بيان ڏنو ته مان پنهنجي گهر جي ڇت تي بيٺو هيس ته منهنجي نظر گهٽي ۾ بينل دعوتِ اسلامي جي هڪ باعِمامه اسلامي پيءُ تي پئي جيڪو اڪيلو ئي چوڪ درس ڏئي رهيو هو هڪ به اسلامي پيءُ درس ٻڌڻ جي لاءِ نه وينو هو مان هونئن ته دين کان عملي طور تي ايتري قدر پري هيس جو سبز عمامي وارن کي ڏسي ڪري پڇي ويندو هئس، پر الائي ڇو هن کي اڪيلو درس ڏيندي ڏسي ڪري مون کي ترس اچي ويو، سوچيم ته هن سان ڪير به ناهي بيٺو! ته هلو ڀلا مان ئي بيهان ٿو، سو مان چوڪ درس ۾ شريڪ ٿي ويس منهنجو چوڪ درس ۾ شريڪ ٿيڻ منهنجي اصلاح جو سبب بڻجي ويو ۽ مان مدني ماحول سان وابسته ٿي ويس هي، بيان ڏيڻ وقت اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ پنهنجي علائقي جي مدني انعامات جو ذميدار آهيان، هڪ اهو ڏينهن هو جو سبز عمامي وارن کي ڏسي ڪري پڇي ويندو هئس ۽ اڄ اهو ڏينهن آهي جو پاڻ منهنجي مٿي تي سبز سبز عمامي جو تاج جڳمڳ ڪري رهيو آهي. (غيبت جون تباه ڪاريون، ص ۱۳۶)

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

”ويلناتن دي“ جون خرابيون

منا منا اسلامي ڀائرو! اڄڪلهه مسلمانن جي عملي حالت ڪافي خراب ٿيندي پئي وڃي مسلمان ديني تعليمات کي ڇڏي اغيار جون عادتون ۽ طور طريقا اپنائڻ ۾ وڏو فخر محسوس ڪري ٿو خاص ڪري انهن جي خاص ڏيهائڙن کي ملهائڻ جي لاءِ خوب پيسو برباد ڪري، وقت ضائع ڪري ۽ بدنگاهي، شراب

نوشتي ۽ بدڪاري جهڙن گناهن ۾ ٿورو به شرم محسوس نٿو ڪري. اهڙين ئي خرافات جو ارتڪاب ”ويلنٽائن ڊي“ جي موقعي تي به سرعام ڪيو ويندو آهي. هن ڏينهن ماڻهو تمام شرعي حدن کي اورانگهي خوب گناهن جو بازار گرم ڪندا آهن. هن ڏيهه تي ڪي ملهائڻ جو انداز هي هوندو آهي ته نوجوان چوڪرا ۽ چوڪريون بي پردگي ۽ بي حياتي سان ميل ملاپ، تحفا سوڪڙين جي ڏي وٺ کان وٺي فحاشي ۽ عرياني جي هر قسم جو مظاهرو ڪلي عام يا لڪي چوري جنهن جو جيترو وس هلي ٿو عام ڏٺو يا ٻڌو ويندو آهي، گفٽ شاپس (gift shops) ۽ گلن جي دڪانن تي رش ۾ اضافو ٿي ويندو آهي ۽ انهن شين کي خريدار وارا به نوجوان چوڪرا ۽ چوڪريون هونديون آهن. اسلامي ملڪن ۾ ڪلي چوٽ نه هئڻ جي ڪري نوجوان جوڙن کي پنهنجي ناجائز خواهشن پوري ڪرڻ جي لاءِ ڪنهن محفوظ هنڌ جي ڳولها هوندي آهي. انهيءَ مقصد جي لاءِ ويلنٽائن ڊي تي هوٽلن جي بڪنگ عام ڏينهن جي مقابلي ۾ وڌي ويندي آهي. شراب جو (مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ) تمام گهڻو ڪاروبار ٿيندو آهي سمنڊ جي ڪناري تي بي پردگي ۽ بي حياتي جو هڪ نئون سمنڊ ڏسڻ ايندو آهي.

اهي ملڪ جتي غير مسلمن مادر پدر آزادي (مذهبي ۽ اخلاقي پابندين کان آزاد) رهن ٿا ۽ فحاشي و عرياني ۽ جنسي بي راهه روي کي اتي هر طرح جي قانوني چوٽ حاصل آهي ان ڏينهن جي ڏمچر مچائڻ، گوڙ شور ڪرڻ کان بعض اوقات اهي به پريشان ٿي ويندا آهن ۽ ان جي خلاف بعض اوقات ڪٿي ڪٿي دٻيل احتجاج جي صدا به بلند ٿيندي رهندي آهي .

وڏي ڏک ۽ افسوس جي ڳالهه هي آهي ته هن ڏينهن کي غير مسلمن جيان بي حياتي سان ملهائڻ وارا گهڻا مسلمان به الله عَزَّوَجَلَّ ۽ ان جي رسول ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي عطا ڪيل پاڪيزه احڪامن کي نظر انداز ڪندي ڳلم

ڪلا گناهن جو ارتڪاب ڪري نه صرف پنهنجي اعمال نامي جي سياهي ۾ اضافو ڪندا آهن بلڪ مسلم معاشرتي جي پاڪيزگي کي به ان بي هوڊگين سان ناپاڪ ۽ آلوده ڪندا آهن. بد نگاهي، بي پردگي، فحاشي ۽ عُرياني، اجنبي چوڪري چوڪرين جو ميل ملاپ، ڪل پوڳ، ان ناجائز تعلق کي مضبوط رکڻ جي لاءِ تحفن جو تبادلو ۽ اڳتي بدڪاري تائين جي نوبت هي سڀ اهي ڳالهيون آهن جيڪي ان گناهن واري ڏينهن زور و شور سان جاري رهنديون آهن ۽ انهن سڀني شيطاني ڪمن جي ناجائز ۽ حرام هئڻ ۾ ڪنهن مسلمان کي ٿورو به شبو نٿو ٿي سگهي چوڻه قرآن ڪريم جي روشن آيتن ۽ نبي ڪريم ﷺ جي واضح ارشادات سان هنن ڪمن جو حرامت هجڻ ثابت آهي.

رسالو ”صحابيات اور پرده“ جو تعارف

منا منا اسلامي پائرو! پردي جي باري ۾ بي حد مفيد معلومات حاصل ڪرڻ جي لاءِ دعوتِ اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبه المدينه جو شايع ٿيل 57 صفحن تي مشتمل رسالو بنام ”صحابيات اور پرده“ جو مطالعہ فرمايو. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** هن رسالي ۾ پردي جي باري ۾ قرآن ۽ سُنَّت مان ورتل مدني گل ۽ بي پردگي جي تباه ڪارين ۽ پردي جي باري ۾ امير اهل سنت جي مختلف ڪتابن مان ڪنيل ڪجهه مدني گل به چونڊڻ لاءِ ملندا. ان جي علاوه ويلنٽائن ڊي تي ٿيڻ وارين خرافات جي مذمت بابت وڌيڪ معلومات جي لاءِ مڪتبه المدينه جو رسالو ”ويلنٽائن ڊي“ جو مطالعو به ڪيو.

هر گھڙي شرم و حيا سے بس رہے نيچي نظر

پيڪر شرم و حيا بن کر رهوں آقا مدام

(وسائل بخشش، ص ۲۳۶)

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

جهان فاني مان لاڏاڻو ڪري ويندڙن سان پردو

منا منا اسلامي ڀائرو! افسوس! اڄڪلهه خواتين پردي جي مُعاملي ۾ مختلف حيلن بهانا ڪنديون آهن ۽ پردي جي معاملي ۾ سستي جو شڪار نظر اينديون آهن جيڪڏهن اسان صحابيات طبيبات رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُنَّ جي سيرت جو مطالعو ڪيون ته معلوم ٿئي ٿو ته انهن نه صرف زندهه ماڻهو کان پردو ڪيو بلڪ جهانِ فاني مان لاڏاڻو ڪري ويندڙن سان به پردي جو اِهِتَمَامَ ڪري تاريخ جي سنهري ورقن ۾ رنگ پري ڇڏيو. جيئن،

أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ حضرت سيدتنا عائشه صِدِّيقَه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا فرمائن ٿيون: جڏهن مان پنهنجي ان گهر ۾ داخل ٿيندي هيس جنهن ۾ رسولُ الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ۽ منهنجا والدِ مدفون آهن ته ان خيال سان پنهنجو رتو نه اوڍيندي هئس ته هتي ته منهنجا مڙس ۽ والدِ آهن، پر جڏهن کان عُمَرُ فاروق رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ اتي دفن ٿيا ته خدا جو قسم! مان انهن کان شرم جي سبب با پرده حاضر ٿيندي آهيان.

(مسند احمد، مسند عائشه رضي الله عنها، ۱۲/۱۰، حديث: ۲۵۷۱۸)

حديث جي شرح

حڪيمُ الْأُمَّتِ مفتي احمد يار خان رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ مِرَاةُ الْمَنَاجِيحِ جلد 2 صَفْحِي 527 تي هن حديثِ پاڪ جي شرح ۾ فرمائن ٿا: يعني جيستائين منهنجي حُجْرِي ۾ رسولُ الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ۽ حضرت ابوبڪر صِدِّيقِ (رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ) دفن رهيا تيستائين ته مان مٿو کولي يا ڍڪي هر طرح حُجْرِي شريف ۾ هلي ويندي هئس چو ته نه خاوند سان حجاب ٿيندو آهي نه والدِ سان، (پر) جڏهن کان حضرت عُمَرُ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ منهنجي حُجْرِي ۾ دفن ٿيا تڏهن کان مان بغير چادر اُڍي ۽ پردي جو پورو اِهِتَمَامَ ڪرڻ بنا حُجْرِي شريف ۾ نه ويس چو ته حضرت عُمَرُ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ سان شرم ۽ حياءُ ڪيان ٿي.

منا منا اسلامي پائرو! هن حديث مان ڪيئي مسئلا معلوم ٿيا: هڪ هي ته مَيّت جو وفات کان پوءِ به احترام (ڪرڻ) گهرجي. فقهاءِ ڪرام فرمائن ٿا ته مَيّت جو اهڙو ئي احترام ڪري جيئن ته ان جي زندگي ۾ ڪندو هو. ٻيو هي ته بزرگن جي قبرن جو به احترام ۽ انهن سان به شرم ۽ حياءُ ڪجي. ٽيو هي ته مَيّت (مردو) قبر جي اندران ٻاهر وارن کي ڏسندو ۽ انهن کي سڃاڻندو آهي. ڏسو! حضرت عُمَرُ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان عائشه صِدِّيقَه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا سندن وفات کان بعد شرم و حياءُ ڪري رهي آهي ۽ جيڪڏهن حضرت عمر رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ٻاهر جي ڪا شيءِ نه ڏسن ها ته پوءِ ان کان حياءُ ڪرڻ جي ڇا معنيٰ؟. چوٿون هي ته قبر جي مٽي، تختا وغيره ته مَيّت جي اکين جي لاءِ حجاب (رڪاوٽ) نٿا بڻجي سگهن پر زائر (يعني زيارت ڪرڻ واري) جي جسم جو لباس انهن جي لاءِ اوت آهي، تنهنڪري مَيّت کي زائر (زيارت ڪرڻ وارو) برهنه نه ٿو نظر اچي نه ته حضرت عائشه صِدِّيقَه رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا جو چادر اوڍي اتي وڃڻ جي ڇا معنيٰ هئي، هي قدرت جو قانون آهي. (مرأة المناجیح، قبرون کي زيارت، تيسري فصل، ۵۲۷/۲)

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ!

بيان جو خلاصو

منا منا اسلامي پائرو! اڄ جي بيان ۾ اسان نا محرمن سان ميل جول جو وبال، ويلنٽائن ڊي ملهائڻ جي نحوست ۽ بي حياتي ۽ بي پرڌگي جي مذمت بابت ٻڌو. يقيناً بي حياتي معاشري ۾ بگاڙ جو سبب آهي.

* ڇڏهن ٻه مرد ۽ عورت تنهائي ۾ هوندا آهن ته شيطان انهن کي برائي تي اپاريندو آهي.

* عورت گهر جي دولت آهي جنهن کي لڪائي رکڻ ضروري آهي هر هڪ

کي ڏيکارڻ سان چوري ٿيڻ جو خطرو آهي .

* ڀڄي پردي جو ذهن بناڻڻ جي لاءِ صحابيات جي سيرت مبارڪ تي نظر ڪيو ته انهن مشقن جي باوجود به پردي کي نه ڇڏيو.

* ڀڄي بي پردي ۽ بد نگاهي ۾ الله **عَزَّ وَجَلَّ** ۽ ان جي رسول **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جي نافرمان آهي.

* ڀڄي بي پردي معاشري ۾ فحاشي جي ڦهلائڻ جو ذريعو آهي.

الله **عَزَّ وَجَلَّ** اسان کي بي حياتي، بد نگاهي ۽ بي پردي کان بچڻ جي توفيق عطا فرمائي. **أَمِينٌ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ**

منا منا اسلامي ڀائرو ! بيان کي ختم ڪندي سنّت جي فضيلت ۽ ڪجهه سنّتون ۽ آداب بيان ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪيان ٿو، تاجدار رسالت، شهنشاهه نبوت، مصطفيٰ جانِ رحمت **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جو فرمان جنّت نشان آهي؛ جنهن منهنجي سنّت سان محبت ڪئي ان مون سان محبت ڪئي ۽ جنهن مون سان محبت ڪئي اهو جنّت ۾ مون سان گڏ هوندو.

(مشكاة الصابيح، ڪتاب الايمان، باب الاعتصام بالڪتاب والسنة، ۹۷/۱، حديث: ۱۷۵)

منا منا اسلامي ڀائرو ! اچو ! شيخ طريقت، امير اهل سنّت **دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه** جي رسالي ”101 مدني گل“ مان سلام جي باري ۾ ڪجهه مدني گل ٻڌون ٿا:

مَدَنِي گُل

﴿1﴾ مسلمان سان ملاقات ڪرڻ وقت ان کي سلام ڪرڻ سنّت آهي. ﴿2﴾ مڪتبه المدينه جي شايع ٿيل ڪتاب بهار شريعت جلد 3 صفحي 469 تي لکيل مسئلي

جو خلاصو آهي: ”سلام ڪرڻ وقت دل ۾ اها نيت هجي ته جنهن کي سلام ڪري رهيو آهيان ان جو مال ۽ عزت، آبرو سڀ ڪجهه منهنجي حفاظت ۾ آهن ۽ مان انهن مان ڪنهن شيءِ ۾ دخل اندازي ڪرڻ حرام سمجهان ٿو“ (3) ڏينهن ۾ ڪيترائي ڀيرا ملاقات ٿئي، هڪ ڪمري کان ٻئي ڪمري ۾ بار بار اچ وڃ ٿئي، اتي موجود مسلمانن کي سلام ڪرڻ ثواب جو ڪم آهي (4) سلام ۾ اڳرائي ڪرڻ سنت آهي (5) سلام ۾ اڳرائي ڪرڻ وارو الله **عَزَّوَجَلَّ** جو مقرب آهي (6) سلام ۾ اڳرائي ڪرڻ وارو ٽڪڙ کان به بري آهي جيئن منهنجي مڪي مدني آقا، مني مني مصطفيٰ **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جن جو فرمان آهي: سلام ۾ اڳرائي ڪرڻ وارو ٽڪڙ کان بري آهي. (شعب الایمان ج 6 ص 433 حديث 8786)

(7) سلام (۾ اڳرائي) ڪرڻ واري تي 90 رحمتون ۽ جواب ڏيڻ واري تي 10 رحمتون نازل ٿينديون آهن. (ڪيميائے سعادت) (8) **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ** چوڻ سان 10 نيڪيون ملن ٿيون، گڏوگڏ **وَرَحْمَةُ اللهِ** به چوندا ته 20 نيڪيون ٿي وينديون ۽ **وَبَرَكَاتُهُ** شامل ڪندڙ ته 30 نيڪيون ٿي وينديون. ڪي ماڻهو سلام سان گڏ جنت المقام ۽ دوزخ الحرام جا الفاظ به وڌائيندا آهن اهو غلط طريقو آهي، بلڪ ڪي ته **مَعَاذَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ** ايتري تائين بڪندا آهن، اوهان جا ٻار اسان جا غلام. منهنجا آقا اعليٰ حضرت، امام اهل سنت، مُجَدِّدِ دِينِ ۽ ملت مولانا شاهه امام احمد رضا خان **عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰنِ** فتاويٰ رضويه جلد 22 صفحي 409 تي فرمائن ٿا: گهٽ ۾ گهٽ **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ** ۽ ان کان بهتر **وَرَحْمَةُ اللهِ** ملائڻ، ۽ سڀ کان بهتر **وَبَرَكَاتُهُ** شامل ڪرڻ ۽ ان کان علاوه زيادتي ناهي. پوءِ سلام ڪرڻ واري جيترو لفظن ۾ سلام ڪيو آهي جواب ۾ ايترا الفاظ موٽائڻ ضروري آهي ۽ افضل اهو آهي ته جواب ۾ زياده چئي. **هُنَّ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ** چيو ته هي **وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ** چوي ۽ جيڪڏهن هُنَّ **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ** چيو ته هي **وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ** چوي ۽ جيڪڏهن

ان وَبَرَكَاتُهُ تَأْتِينَ چيو ته هي به ايترو ئي چوي ان کان وڌيڪ ناهي. **والله تعالى أعلم**

﴿9﴾ اهڙي طرح جواب ۾ **وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ** چئي 30 نيڪيون حاصل ڪري سگهجن ٿيون ﴿10﴾ سلام جو جواب جلدي ۽ ايڏي آواز سان ڏيڻ واجب آهي جو سلام ڪرڻ وارو ٻڌي وٺي ﴿11﴾ سلام ۽ سلام جي جواب جو صحيح **تَلَفُّظٌ يَادُ ڪري وٺو. پهريان مان چوان ٿو اوهان ٻڌي ڏهرايو: اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ** (اَس-سلام-عَلَى-كُم) هاڻي پهريان مان جواب ٻڌايان ٿو پوءِ اوهان ڏهرايو: **وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ (وَعَلَيْكُمْ-مُس-سلام)**

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّيْ اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّد

طرح طرح جون هزارين سنتون سڪڻ جي لاءِ **مكتبة المدينه** جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهار شريعت“ حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتين اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو. سنتن جي تربيت جو هڪ بهترين ذريعو دعوت اسلامي جي مدني قافلن ۾ عاشقان رسول سان گڏ سنتن پريو سفر آهي.

لوڻي رحمتين قافلن ۾ چلو سگهين سنتين قافلن ۾ چلو

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّيْ اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّد

دعوتِ اسلامي جي هفتيوار سنتن پري

اجتماع ۾ پڙهيا ويندڙ درود شريف

(1) جمع جي رات جو دُرُود

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ اُمِّى

الْحَبِيبِ الْعَالِي الْقَدْرِ الْعَظِيمِ الْجَاهِ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

بزرگن فرمايو آهي ته جيڪو شخص هر جمعرات (جمع ۽ خميس جي وچين رات) هن دُرُود شريف کي پابندي سان گهٽ مان گهٽ هڪ ڀيرا پڙهندو موت جي وقت سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي زيارت ڪندو ۽ قبر ۾ داخل ٿيندي وقت اهو به ڏسندو ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان کي پنهنجي هٿن سان قبر ۾ داخل ڪري رهيا آهن،⁽¹⁾

(2) سمورا گناه معاف

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَسَلَّمَ

حضرت سيدنا انس رَضِيَ اللهُ تَعَالَىٰ عَنْهُ کان روایت آهي ته تاجدارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَىٰ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: جيڪو شخص اهو دُرُود شريف پڙهي جيڪڏهن بينل هو ته ويهڻ کان پهريان ۽ وينل هو ته بيهڻ کان پهريان، ان جا گناه معاف ڪيا ويندا.⁽²⁾

¹...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة السادسة والخمسون، ص151 ملخصاً

²...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الحادية عشرة، ص 65

(3) رحمت جا ستر دروازا

صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

جيڪو اهو دُروُد شريف پڙهندو آهي ان تي رحمت جا ستر دروازا ڪوليا ويندا آهن.⁽³⁾

(4) ڇهاڪ دُروُد شريف جو ثواب

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَدَدَ مَا فِي عِلْمِ اللَّهِ صَلَاةً دَائِبَةً بَدَاؤِ مَلِكِ اللَّهِ

حضرت احمد صاوي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ڪن بزرگن کان نقل ڪن ٿا هن دُروُد شريف کي هڪ ڀيرو پڙهڻ سان ڇهه لک دُروُد شريف پڙهڻ جو ثواب حاصل ٿيندو آهي.⁽⁴⁾

(5) تَرَبُّ مُصْطَفِي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى لَهُ

هڪ ڏينهن هڪ شخص آيو ته حُضُورِ انور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ان کي پنهنجي ۽ صديقِ اڪبر رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ جي وچ ۾ ويهاريو، انهي سبب صحابه ڪرام رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ کي تَعَجُّبُ ٿيو ته اهو مرتبي وارو شخص ڪير آهي جڏهن اهو هليو ويو ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: اهو جڏهن مون تي دُروُدِ پاڪ پڙهندو آهي ته ائين پڙهندو آهي.⁽⁵⁾

³...القول البديع، الباب الثاني، ص 277.

⁴...افضل الصلوات على سيد السادات، الصلاة الثانية والخمسون، ص 149

⁵...القول البديع، الباب الاول، ص 125

(6) دُرُودِ شَفَاعَتِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَنْزِلْهُ الْبَقْعَدَ الْبُقْرَبِ عِنْدَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

شافعِ أَمْرٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمانِ مُعْظَمِ آهي جيڪو شخص هن درود شريف کي پڙهي ته ان جي لاءِ منهنجي شفاعت واجب ٿي ويندي آهي.⁽⁶⁾

(1) هڪ هزار ڏينهن جون نيڪيون

جَزَى اللَّهُ عَنَّا مُحَمَّدًا مَا هُوَ أَهْلُهُ

حضرت سيدنا ابن عباس رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا کان روایت آهي ته سرڪارِ مدينه صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو: انهي درود شريف کي پڙهڻ واري جي لاءِ ستر مائڪ هڪ هزار ڏينهن تي نيڪيون لکندا آهن.⁽⁷⁾

(1) چڻ شب قدر حاصل ڪري ورتي-

فرمانِ مصطفى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آهي جنهن هن دعا کي 3 ڀيرا پڙهيو ته ان چڻ شب قدر حاصل ڪري ورتي.⁽⁸⁾

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

(خدا ۽ حليم ۽ ڪريم کان سواءِ ڪو به عبادت جي لائق ناهي الله عَزَّوَجَلَّ پاڪ آهي جيڪو ستن آسمانن ۽ عرشِ عظيم جو پروردگار آهي)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

...6 الترغيب والترهيب، كتاب الذكر و الدعاء، ۲/۳۲۹، حديث: ۳۰

...7 مجمع الزوائد، كتاب الادعية، باب في كيفية الصلاة... الخ، 10/254، حديث: 17305

...8 تاريخ ابن عساکر، ۱۹/۱۵۵، حديث: ۴۴۱۵